

NOI DOCUMENTE PRIVIND ACTIVITATEA SOCIALIȘTILOR DÎMBOVIȚENI ÎN PRAJMA CREĂRII P.C.R.

EUGEN FRUCHTER și GABRIEL MIHĂESCU

În anul 1920 se reînființează Organizația județeană a Partidului Socialist, iar cluburile socialiste din Tîrgoviște, Moreni (creat ca sindicat la sfîrșitul anului 1918, transformat în secțiune socialistă la 19 iulie 1919), Gura-Ocniței, Ochiuri, Vișinești și cele mai mici din Mărgineni, Haimanale, Ederile (40 de muncitori petroliști în martie 1920) și Valea-Lungă (30 de lucrători petroliști în martie 1920 ; organizația comunistă din satul natal al poctului revoluționar Neculai V. Scurtescu este menționată de documentele locale și în 1924, alături de cele din Tîrgoviște, Ochiuri, Șotînga, Virfuri, Cojasca), duc o activitate considerabilă înainte și după alegerile parlamentare din primăvară (programate în zilele de 25—27 mai — Adunarea deputaților și 30—31 mai — Senat).¹

La 8 mai 1920, 57 membri ai organizației din comuna Vișinești a Partidului Socialist propuneau Comisiei electorale centrale județene candidaturile lui Gheorghe Cristescu, Ion Sion, Dumitru S. Aricescu (din Moreni), Ion Gh. Șerban (din Mărgineni)², Alexandru Popescu (de la Arsenalul armatei, participant la reorganizarea Clubului socialist din Tîrgoviște) — pentru Adunarea deputaților, iar alți 26 de socialiști din Vișinești declarau candidaturile lui Alexandru Dobro-

¹ Eugen Fruchter, *Actiuni de luptă ale proletariatului dimbovitean, premergătoare Grevei generale din octombrie 1920*, în „Valachica — 1969“ ; Gabriel Mihăescu, *Greva generală din octombrie 1920 în județul Dimbovița*, în „Studia Valachica — 1970“ ; Eugen Fruchter, *Propaganda socialistă din județul Dimbovița în perioada premergătoare Grevei generale*, idem ; Fl. Dragne, *Momente din activitatea desfășurată la sate de militanții aripii revoluționare a mișcării muncitorești, în frunte cu grupurile comuniste (1917—1921)*, în „Studii și materiale de istorie contemporană“, vol. II, E. A., 1962, pp. 28—29 ; Vasile G. Ionescu, *Mișcarea muncitorească din Valea Prahovei (1880—1921)* — E. P., 1971, pp. 119, 126—127, 136—139.

² Credem că este același cu maestrul șef sonzor Ion Gh. Șerbănescu, care, la 16 mai 1920, făcea propagandă electorală socialistă în comuna Răzvad, difuzînd manifeste, militînd pentru afilierea la Internaționala a III-a și manifestîndu-și atitudinea antimonarhică și antimilitaristă, lucru pentru care a fost alungat de agenții electorali ai burgheziei (ziarul burghez „Viitorul Dimboviței“, Tîrgoviște,

geanu (Gherea), Apostol Georgescu (din Răzvad), Gheorghe I. Hampel (din Gura-Ocniței) — pentru Senat.

Deși propunerile erau însoțite de certificate eliberate de Primăria com. Vișinești, prin care se atesta înscrierea propunătorilor pe listele electorale, și, în ciuda insistențelor lui Al. Popescu, D. Aricescu, A. Georgescu și Gh. Hampel, tribunalul a respins inițial candidaturile, sub pretextul unor vicii de formă, organele siguranței și jandarmeriei urmărind, de fapt, împiedicarea participării socialiștilor la alegeri, așa cum rezultă din alte documente³.

Cu câteva ore înaintea expirării termenului de depunere a listelor, la 11 mai 1920, 67 propunători din Răzvad, Brănești, Gura-Ocniței, Glodeni, Ocnița, Valea-Lungă, prezentați la tribunal, reușeau să obțină aprobarea *Listei nr. 5 — Partidul Socialist, cu semnul „Două ciocane încrucșate“*; aceleași forme au fost îndeplinite apoi, la 13 mai, de 26 propunători din Glodeni, Răzvad, Gura-Ocniței, Ocnița și Tirgoviște, cu listele candidaților pentru Senat.

Dintre documentele prezentate Comisiei electorale județene, reținem telegramele de acceptare a candidaturilor, trimise din București de fruntașii Partidului Socialist: Gh. Cristescu (3 mai), I. Sion (8 mai) — ambele expediate din str. Sf. Ionică, 12, sediul central al partidului — și Al. Dobrogeanu (14 mai), ceilalți candidați prezentând personal declarații de consimțire. Gh. Cristescu și Al. Dobrogeanu, în calitate de conducători ai grupurilor de candidați socialiști, au primit de la Comisia electorală județeană câte un exemplar din declarațiile de candidatură, vizate și semnate.

Participarea socialiștilor dimbovițeni în alegeri mai este consemnată și în alte documente: încheierile de la expirarea termenelor de depunere a candidaturilor pentru Adunarea Deputaților și Senat, telegramele către Ministerul Justiției pentru verificarea declarațiilor de candidatură, telegramele de la Ministerul Justiției pentru autorizarea imprimării buletinelor, ordinele de trecere la imprimarea buletinelor, buletine imprimare, tabele cu cărțile de intrare și buletinele de vot eliberate candidaților, delegaților și asistenților.

Un rol deosebit îi revenea lui Alexandru Popescu, însărcinat, ca și Ion Gh. Șerban, de conducerea partidului cu organizarea campaniei

nr. 2 din 27 februarie 1921 : „Duminică 16 mai st. n. în Răzvadul-de-Sus, Sătenii s-au adunat grămadă, vreo 80—90 la un loc și discută de politică, de vreme, de vii, de livezi ș.a. E ora 5 după amiazi. Deodată atenția sătenilor este atrasă de un individ care venea pe bicicletă cu repezicțiune spre grupul lor. «Bună ziua tovarăși!» [...] Omul nostru intră în vorbă și începe să le împartă manifeste [...]. «Dumneavoastră nu mai vreți să avem rege»? «Nu», răspunde individul [...]. Vrînd să se retragă cu cinste, se adresează [...] : «Tovarășe, vād că ești om deștept și că am cu cine sta de vorbă. Dă-mi voe să-ți dau cartea mea de vizită» ; și-i întinde un carton pe care îi este tipărit numele : ION GH. ȘERBANESCU — MAIȘTRU ȘEF SONDOR — MĂGURENI, PRAHOVA [...]».

³ Arh. St. jud. Dimbovița, fond Tribunalul s. I, dos. nr. 220/1920, f. 178—185 ; Eugen Fruchter, *Acțiuni de luptă, op. cit.*, f. 137—141.

electorale în Dimbovița. În această calitate, îl întâlnim ca redactor al documentelor electorale prezentate tribunalului, ca semnatar în locul propunătorilor neștiutori de carte și ca împuternicit de Gh. Cristescu și I. Sion să prezinte declarațiile lor de acceptare a candidaturilor⁴.

Odată cu listele de candidați socialiști s-au prezentat și propunerile de delegați și asistenți la secțiile de votare Țîrgoviște, Pucioasa, Bezdead și subsecțiile Țîrgoviște și Pucioasa. Aceștia erau originari din centrele muncitorești Gura-Ocniței, Răzvadul-de-Jos, Glodeni, Gorgoteni, precum și din satele Săcuieni, Bezdead, Bela, Valea-Lungă, Vișinești. Printre aceștia întâlnim și pe Ion Bărbulescu din Răzvadul-de-Jos, ulterior delegat al greviștilor de la „Astra Română”-Ochiuri în timpul grevei generale din octombrie⁵.

Cu privire la rezultatele alegerilor pentru Senat, documentele au păstrat știri numai în legătură cu Secția de votare Titu, unde, deși socialiștii nu au trimis delegați, candidații Partidului Socialist (lista 5) au obținut 42 voturi, în timp ce lista 4 (Partidul Democrat) a avut numai 11 voturi. Acest fapt trebuie pus în legătură cu intensa propagandă socialistă desfășurată aici în primăvara anului 1920.

Alegerea în organul legislativ al țării a unor deputați socialiști, printre care Gh. Cristescu și Alexandru Dobrogeanu-Gherea, este și rezultatul votului numeroșilor socialiști dimbovițeni, deoarece, spre exemplu, Gh. Cristescu a candidat numai în trei județe: Argeș, Dimbovița și Dolj⁶. Reținem și faptul că Al. Dobrogeanu-Gherea a candidat în Dimbovița pentru Senat, în vreme ce în Prahova a candidat pentru Adunarea Deputaților (fiind ales acolo), socialiștii luptând pentru a-și trimite reprezentanții în ambele camere.

În articolul „La țară”, apărut în „Socialismul” din 23 iulie 1920, Petre Constantinescu-Iași remarcă: „Un început bun s-a făcut în timpul alegerilor. El nu trebuie neglijat. În câteva județe (Prahova, Ilfov, Dimbovița, Buzău...) există mase conștiente la țară, chiar subsecțiuni de ale partidului [...]”.

Printre problemele discutate în cuvântările de la consfăturile și întrunirile ținute la sate, autoritățile locale remarcă faptul „*exceptional de grav deja constatat*” că propagandiștii care cutreieră satele lansează „*un atac direct la adresa coroanei*”, cum a fost cazul unui țăran din Vulcana-Băi, care a rostit la Pucioasa „*cuvinte calomnioase la adresa M.S. regelui*”, precum și faptul că „*din cauza propagandei făcute la sate împotriva jandarmeriei [...], autoritatea jandarmilor s-a resim-*

⁴ Arh. St. jud. Dimbovița, ibidem, f. 39—59, 81—84, 113—128, 154—155 și dos. nr. 408/1922, f. 15, 20, 21; E. Fruchter, *Acțiuni de luptă*, op. cit., p. 140—141 și *Propaganda socialistă*, op. cit., p. 46, 47, 51.

⁵ Arh. St. jud. Dimbovița, ibidem, f. 39—42, 53—58, 113—115, 122—127, 154—157, 178, 182; G. Mihăescu, *Greva generală*, op. cit., p. 9, 12, 23, 28.

⁶ Arh. St. jud. Dimbovița, idem, dos. nr. 221/1920, f. 10, 11, 11 bis, 20—24; E. Fruchter, *Acțiuni de luptă*, op. cit., p. 125—126, 136—137 și *Propaganda socialistă*, op. cit., p. 48—49; v. „Socialismul” din 29 mai 1920.

fiți mult, astfel că numai cu mari greutateți își mai pot îndeplini serviciile ce cad în sarcina lor”⁷. De altfel, și polițaiul orașului Tirgoviște este reclamat pentru abuzuri Ministerului de Interne de „un grup de locuitori”, așa cum se vede din adresa din 7 iunie a Ministerului⁸.

În special, în activitatea Clubului socialist din Tirgoviște⁹ se evidențiază orientarea revoluționară comunistă, metodele luptei revoluționare, atitudinea împotriva războiului, sprijinirea Unirii din 1918, atitudinea patriotică a socialistilor, revendicările imediate, directivele pentru socialiștii din județ, formele de legătură cu conducerea P.S.R., cu Consiliul General al Sindicatelor și cu cluburile socialiste din București, Ploiești și Cimpina, ideile privind necesitatea organizării și propagandei socialiste, sprijinirea femeilor muncitoare, solidaritatea cu Marca Revoluție Socialistă din Octombrie, cu Lenin, cu Republica Sfaturilor din Ungaria și cu proletariatul internațional, formele concrete de activitate, materialul de propagandă și discutarea unor probleme culturale și etice.

În acțiunile cele mai importante ale Clubului tirgoviștean un rol deosebit l-au avut muncitorii Arsenalului și Depozitului de armătură din Tirgoviște. Unul din conducătorii socialiști locali, Alexandru Irimescu, își amintește: „În presa socialistă, cu o săptămână înaintea Grevei generale, conducătorul socialist Mihai Bălineanu, secretarul Comisiei Generale a Sindicatelor, era șovăielnic, întrebând într-un articol: «Oare sint copți muncitorii pentru ca greva să fie în 20 octombrie?». Alții au polemizat cu el, răspunzându-i tot în presa socialistă: «Sint copți, de mizerie și foame!». Cu toate acestea, cînd socialiștii tirgovișteni l-au trimis pe Gheorghe Ilie la București, Bălineanu i-a dat un afiș pe care scria despre necesitatea ca greva să înceapă la 20 octombrie și a semnat pe verso, ca să fie crezut în privința faptului că pentru atunci s-a hotărît declanșarea grevei generale pe țară. Conform înțelegerii, la Depozitul de armătură și la Arsenal nu au venit la lucru în dimineața de 20 octombrie nici lucrătorii civili și nici cei militari și atunci ambele s-au închis. Chiar în seara de 20 octombrie au fost arestați membrii comitetului (Irimescu, Anghel Stancu, Gheorghe Ilie, Zaharia Mărgărit și încă unul de care nu-mi amintesc numele). Am fost plimbași 8 zile prin oraș și am fost ținuți două luni în penitenciarul Tirgoviște, după aceea, fără a fi judecați. După cîtva timp fuseseră aduși la penitenciar și conducătorii greviștilor din petrol (Dumitru Ari-

⁷ Idem, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 28/1920, f. 169 și 52.

⁸ Ibidem, f. 150.

⁹ Clubul și-a desfășurat, la început, activitatea în atelierul mecanic din str. Libertății, nr. 39 (azi cinema „Popular” — informație dată nouă de soția lui M. Grumberg, prin scrisoarea datată 24.12.1967), iar apoi în sala de dans „Stelian Vătămanu” din Calea Domnească, nr. 249, azi dispărută (un referat, din 26 martie 1924, al polițaiului orașului, menționează că a fost folosită pînă atunci ca „local de întrunire pentru comunisti” — Arh. St. jud. Dimbovița, fond Primăria Tirgoviște, dos. nr. 7/1924, f. 18—20).

cescu, Ion Bărbulescu, Ion Bucur, Ion Botez, Ion Focșa — moldovean de origine, Ion Ionescu, Crășeanu) și conducătorii socialiștilor locali: Grumberg¹⁰ și Rădulescu. La judecată, cei de la Arsenal și Depozitul de armament au fost condamnați, în general, la trei luni închisoare, dar li s-a dat drumul în baza principiului Béranger (suspendarea pe timp de un an a restului de pedeapsă de o lună). Între timp, greva muncitorilor continua chiar și la începutul lui noiembrie. La Titu, cu trei zile înainte de începutul grevei generale pe țară, ceferiștii au lăsat trenurile pe linie și au fugit, iar după ce au fost prinși, au fost schingiuiți pentru aceasta. Îmi mai amintesc cum în timpul alegerilor din primăvara lui 1920 a trebuit să fug din Răzvad pentru a nu fi bătut de agenții electorali ai burgheziei¹¹.

Creșterea amploarei luptelor muncitorești în legătură cu greva generală determină — în toamna și iarna anului 1920 — intensificarea răspîndirii ideilor socialiste de către muncitori, atunci cînd se duceau în satele din care proveneau. Astfel, aflăm din documente că ideile socialiste sînt purtate de greviști — care și la 10 noiembrie întîrziiau a se prezenta la lucru — în localitățile Vișinești, Răzvad, Ocnița, Glodeni, Gura-Ocniței, Moreni, Doicești, Valea-Lungă, Bezdead, Gorgota și chiar din județul Prahova: Provița, Telega¹².

La sfîrșitul anului 1920 și începutul celui următor, conducătorii greviștilor din Moreni și alte schele din județ erau judecați la Tribunalul din Ploiești, proces relatat de ziarele „Socialismul” din 3 ianuarie 1921 și „Lupta socialistă” din 12 martie, același an.

Ecoul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie este menționat într-un document din 6 octombrie 1920, prin care Ministerul de Interne îl informează pe prefect că țăranul Grigore Iordănescu (în vîrstă de 33 ani) din comuna Țița, care lucra ca funcționar civil la Societatea forestieră „Anavi, Algranti et Co” Moroieni, a spus la o întrunire a țăranilor „că împroprietărirea promisă în timpul războiului și în timpul alegerilor nu s-a făcut și, dacă nu li se va da pămînt, se vor scula cu toții și vor face cum au făcut rușii, intrînd pe moșiile proprietarilor”, iar în comuna Moțăieni, Ioan Brezeanu (în vîrstă de 28 ani), de asemenea lucrînd ca muncitor industrial, a spus că „au să se stringă cu toții la primăvară și vor pune plugurile pe moșia d-lui Corbescu, care, dacă se va opune, vor ști ei ce au să facă”¹³. Aceeași influență o înseriau documentele de arhivă și în privința luptei din 1919 a țăranilor din satele Pătroaia, Potlogenii-de-Jos, Ciupele, Morteni, Ionești, Gura-Foii, Comișani, Săteni și Boteni.

¹⁰ Urmărit pentru activitatea comunistă și în 15 decembrie 1934 și 18 iunie 1935 (Arh. C.C. al P.C.R., col. 50, dos. 1470, f. 165 și 490).

¹¹ Convorbire consemnată de noi în 13 septembrie 1967.

¹² Arh.St. jud. Dimbovița, fond Inspectoratul muncii Tîrgoviște. dos. nr. 2/1920, f. 41—44, 46, 182 et pass.; fond Prefectura, dos. nr. 28/1920, f. 76, 77, 142.

¹³ Idem, dos. nr. 28/1920, f. 242—246.

Arendașul moșiei Potlogenii-de-Jos se plingea prefectului că țărării „voiesc să pună mina și să ia în stăpînire moșia cu toate cele aflate la conac, deoarece, zic ei, moșia trebuie acum să se stăpînească de ei, constituiți în obște“.

Dintre cei anchetați de jandarmi, Ion Ciobanu și Dumitru Ion Ciobanu din Ciupele sînt declarați „agenți de propagandă“, care cutreieră mai multe sate, „ațîță populația din comună cu scop de revoluție“ și au spus că „degeaba au mai fost pe front“, că „nu s-au ales cu nimic“ și că „mai bine ar fi să se facă revoltă, ca și în Rusia, contra boierilor noștri“. La Comișani, țărănimea desfășoară o luptă hotărîtă, fiind — după cum scriu documentele — influențată de ideile comuniste.

Din reclamația preotului către prefect și din declarațiile învățătorului și șefului postului de jandarmi se desprinde starea de spirit revoluționară a populației satului : „Ne roade bolșevismul ; și de unde pînă aci noi, cei care îi vedem simptomele chiar în mijlocul nostru, îl socotem ca ceva ce în aparență ne-ar înșela, astăzi îl vedem sub forme tot mai vădite manifestîndu-se. Sub ochii celor care sînt autoritatea direct imputernicită să vegheze pentru a nu-și face apariția și la noi, acest bolșevism și-a luat ființa [...] De cînd avem căderea de a fi păstori și luminători ai acestei comune, și pe de altă parte prin instrucțiunile date de autoritatea imediat superioară nouă, veghetori alături de celelalte autorități. ca boala, ce bîntuie omenirea întregă aproape, să nu ne molipsească [...] nu mai sîntem stăpîni la noi în casă și curte [...] Iată dar principiul bolșevist pus în aplicare :
ce e averea unuia e a tuturor.» Auzeam numai, ne îngrozim și mai nu ne venea a crede [...]. Aci ne e dat să vedem că bolșevismul își dezvăluie simptomele lui din faza a doua : nesupunere și insultă față de autoritate, nu numai [față] de particulari [...] Mergem spre anarhie și poate chiar mai departe. Vă rugăm a lua măsurile convenite spre a putea scăpa de starea aceasta de lucruri, și aceasta nu o vom putea [face] decît fiind autoritatea noastră polițienească pușin mai mină de fier [...].

[...] Anarhia a crescut în comună și șapte noi vin să dovedească că bolșevismul și-arată mereu simptomele lui tot mai mult [...] Primarul a fost amenințat [...], au fost și unii loviți. A ieșit un individ chiar cu pușca. Gardienii cimpeni sînt împiedicați în serviciile lor [...] și, cînd sînt prinși, sar asupra gardienilor cimpeni, înarmați cu puști, spunînd că ei sînt stăpîni, pentru asta au luptat [...].

In comuna Comișani există bolșevismul !“

Cel mai hotărît dintre țărării din Comișani, Stan Ion Dincă, este anchetat și trimis în judecată. La Săteni, țărării conduși de „cei doi capi de agitație“, Ioniță Antohie Nedeleu — care lucra la mina de lignit

Corbescu — și Moise Băceanu, împart pământul moșierului, iar la Boteni s-au înarmat și atacă frunțașii satului.¹⁴

Rapoartele administratorilor de plasă din Bilciurești, Voinești, Pucioasa, Bogați și Titu, numiți de prefect „agenți ai puterii centrale la periferie“, relatează stările de lucruri, scriind de exemplu despre starea politică din comuna Bogați că „sînt mulți rătăciți“ și că „în comuna Ciupele și Bogați mulți își arată nemulțumirea de menținerea contingentelor 1917 și 1918 sub armă“. (înainte de 5 octombrie); în plasa Voinești (la 2 octombrie), administratorul semnalează că „țaranul nu mai înțelege de autorități ca să-și execute îndatoririle sale“, sau face aprecierea demagogică (la 13 decembrie) — din care rezultă totuși atitudinea țărănimii din plasa Voinești față de regim — că „din punct de vedere politic [...], locuitorii satelor noastre sînt încă departe de a avea simțul politic al iubirii de patrie și lege, de a uza de dreptul său de vot spre a alege pe cei cinstiți și capabili a le reprezenta interesele, colaborînd la alcătuirea de legi bune“, menționînd din nou (la 29 noiembrie) că „prea puțini [jandarmi-n.n.] își fac datoria [...] în aceste grele momente“.¹⁵

Cel mai interesant ni se pare raportul din 22 decembrie 1920 al administratorului plășii Pucioasa, M. Miculi, care expune — după cum singur declară — cîteva din ideile unui **studiu pe care l-a publicat într-o revistă social-economică**: „Starea de spirit a populației este o chestiune care merită multă atențiune, prezentînd oarecare gravitate. E peste măsură de îngrijitoare tendința de rezistență pasivă, uneori de adevărată obstrucție — printr-o contrariere manifestă — la toate măsurile de interes obștece ce dispun diferitele autorități“. După aceste considerațiuni, exemplifică: „Respectul legilor se menține de autorități cu foarte multă greutate. S-ar părea că au pierdut cu desăvîrșire simțămîntul legiuit al binelui și al răului“ și „Numărul celor care se amănesc zilnic cu idei de[spre] inechitate socială, rău tălmăcite, este foarte mare [...]. Foarte mulți dintre locuitori și-au creat despre echitate și egalitate o mentalitate curioasă, de care se conduc în toate acțiunile lor, mergînd pînă a pretinde distrugerea celor mai răsăriți dintre dinșii. Dau un exemplu intervenția locuitorilor de la Țița, care-mi cereau a expropria din folosința a 40 pogoane fineată pe un alt sătean, chiabur din aceeași comună. Cu toate că acesta din urmă avea o turmă de vite și nu poseda alte terenuri, am căutat a mijloci,

¹⁴ Idem, dos. nr. 30/1919, f. 12, 14, 35—37, 55, 61—71, 105—109, 111, 123—125, 163, 173—174, 178—179, 190—191, 207, 210—218, 281—287; dos. nr. 21/1918, f. 12, 21—23, 25—27.

¹⁵ Idem, dos. nr. 28/1920, f. 87, 93, 229, 237—241, 251—252, 257—259.

pe cale de bună înțelegere, satisfacerea în parte a cererii lor. Sătenii însă n-au roit să primească cele 15 pogoane oferite de proprietar, stăruind în pretențiunea lor de a lua tot [...] Cazurile de la Runcu, Fieni și Brebu, despre care azeși cunoștință, sînt tot atît de elocrente.“ (este vorba de mișcările țărănești din vara anului 1920).

„Simplele abateri de la diferite legi sau regulamente au ajuns atît de curente încît nu mai impresionează pe nimeni, creîndu-se un fel de desuetudine pe care autoritățile încep să o respecte. Considerațiunea datorită autorităților aproape a dispărut. Spiritul de animozitate față de funcționarii publici este atît de puternic, încît uneori parvine a-i intimida. În multe localități, agenții fiscalului mărturisesc teama ce o au de a proceda conform legii la sechestrarea averii celor care refuză plata impozitelor“.

Administratorul analizează și cauza acestor frămîntări : „Explicația acestei stări de lucruri să n-o căutăm numai în obișnuitele formule : deruta morală a vremurilor, nevroza războiului etc. Acestea au pregătît numai o atmosferă tulbure, vremelnică“.

După ce scrie că : *Predominați de sentimente de un grozav individualism, locuitorii refuză mai totdeauna concursul lor autorităților, care-și îndeplinesc misiuni în folosul comunității. O dovadă evidentă este îndărătnicia cu care se sustrag de la serviciul de pază*“, raportorul revine apoi la cauză, subliniind lucruri revelatoare : „Cauza acestei stări de agitație — după părerea mea — este acțiunea de fiecare moment a «semidoșilor» de la sate, care, sub masca de propagandă a unor idei democratice, împrăstie idei subversive, menite a prezenta îndreptățită o stare de anarhie desăvîrșită, spre care țintesc. Toate neajunsurile, efect al timpurilor anormale, sînt tot atîtea ocazii pentru dinșii de a specula ideea că ele se datoresc actualei ordini de stat și că răsturnarea ei ar constitui remedierea mult dorită a tuturor relelor. Țăranul nostru simplu, credul și abandonat în mod exclusiv acestor rău sfătuitori — care sînt tocmai factorii educativi și moralizatori — primește cu adevărată devoțiune aceste învățăminte și se lasă din ce în ce mai mult conduși de ele“.

Administratorul se plînge că „încălcările prin forță a proprietății altora au devenit extrem de frecvente și dau de gîndit prin ineficacitatea mijloacelor de înfrînare. Legea nu ne pune la îndemînă nici-o cale de represiune, lăsînd proprietatea sub slaba ocrotire a măsurilor administrative“ și propune următoarele : „Cea dintîi măsură ar fi organizarea unor conferințe săptămînale de contrapropagandă, la care sătenii vor trebui să asiste în mod obligator. Chestiunea prezintă multe obsta-

cole și necesită multă discuție; nu poate fi tratată în cadrul restrâns al acestui raport.

Măsurile represive nu sînt totdeauna de recomandat. De multe ori îndirjesc mai mult, decît să calmeze. S-ar putea totuși primeni puțin școlile, făcîndu-se diferite transferări de personal, acolo unde se va constata că învățătorii s-au îndepărtat de la adevărata lor menire.¹⁶

Acest din urmă citat vine în concordanță cu ceea ce scriau socialiștii într-o broșură difuzată în primăvară în județ: „Adevărul nu convine statului, adică ciocoilor bogați care au în mînă puterea. Și dacă s-ar găsi vre-un funcționar de la sate, care să îndrăznească să vă lumineze, repede ar fi măturat dintre voi ca primejdios siguranței statului. Statul, așa cum e alcătuit astăzi, nu poate fi sigur decît dacă voi, țărăanii, zăceți în întuneric. Căci dacă voi, cei mulți, v-ați lumina, cum ați mai putea răbda strîmbătatea de pe lume și cum ați mai avea încredere în ciocoi care vă conduc“¹⁷.

Unele documente ne poartă cu informațiile despre avîntul revoluționar din județ pînă în ajunul primului Congres al P.C.R.

Astfel, după cum scrie la 28 martie 1921 Ministerul de Interne prefectului, în comuna Piersinari un funcționar „instigă pe locuitori de a nu ieși la muncile de primăvară, precum și nici la învoielile agricole la moșia reclamanților, unde locuitorii acelei comune lucrau totdeauna, și ține în acest scop întruniri revoluționare, promișînd sătenilor că va stărui să li se dea gratuit întreaga moșie.“¹⁸

Aflăm, de asemenea, că în luna aprilie 1921, lucrătorul de mânăvră la C.F.R. Ion Simion Petre (zis și Bălașa Simion Ion), din comuna Crovu, a fost arestat „pe cînd citea manifestul în chestiune locuitorilor din comună“, iar în comuna Tătărani au fost arestați Ion Marin Enache Niță (în vîrstă de 20 de ani) și Constantin Arghir, asupra cărora s-au mai găsit numai 27 manifeste comuniste, „pe care le așisau prin sat și le răspindeau printre săteni“ în întreaga plasă Voinești. Chiar în ziua de 8 mai 1921, tribunalul cerea companiei de jandarmi cercetarea urgentă, în tot județul, și descoperirea de „manifeste revoluționare [...] din cele găsite la indivizii Ion Marin Enache Niță, Constantin Arghir și Ion Simion Petre, care au fost arestați de noi.“

Din documentele amintite reiese că aceste manifeste erau aduse din Ploiești, unde ei lucrau probabil ca muncitori petroliști (legătura cu organizațiile din Ploiești fiind menționată și în timpul grevei generale de șefii schelelor „Internaționala“ — Gura-Ociței și „Astra-Română“

¹⁶ Ibidem, f. 253—256.

¹⁷ Ibidem, f. 110—115.

¹⁸ Idem, dos. nr. 23/1921, f. 91.

— Ochiuri) și că activitatea de propagandă comunistă se desfășura și printre lucrătorii de la Mina Mărgineanca din județul Dimbovița, unde autoritățile fac investigații.¹⁹

Îngrijorarea autorităților are la bază și faptul că în județ fusese semnalată activitatea de propagandă desfășurată de delegați de la centru, între care Isidor Roșianu (Rotman), care pleca la 27 martie la Tirgovişte „spre a face propagandă comunistă, avînd asupra lui scrisori, documente și manifeste revoluționare, pentru a le distribui lucrătorilor din regiunile petrolifere, forestiere, carbonifere etc din acest județ”²⁰.

În același timp, conducătorii comuniști locali sînt închiși pentru a nu desfășura activitatea de propagandă în vederea transformării Partidului Socialist în partid comunist.

Ziarul „Socialismul” din 11 aprilie 1921 relatează că la Conferința tineretului din regiunea petroliferă ce se va ține la Ploiești în 24 aprilie vor participa și delegați ai Cercului tineretului socialist (cu orientare comunistă) din Moreni, același cerc activ pe care-l întilnim amintit în presă în anii 1911—1912 și 1919—1920, cînd organiza întruniri de protest și contribuia la participarea, chiar din după amiaza zilei de 20 octombrie, a tuturor muncitorilor din Moreni la greva generală.

În activitatea cluburilor socialiste din județ se evidențiază procesul de clarificare ideologică a mișcării locale. La Congresul din 8—13 mai 1921, ca urmare a orientării pronunțat comuniste a Organizației socialiste județene, va participa și un delegat al Secțiunii din Tirgovişte a Partidului Socialist (între principalele centre din provincie reprezentate)²¹ precum și Dumitru Aricescu de la Moreni (arestat odată cu ceilalți congresiști), care reprezenta pe petroliștii din Dimbovița și care a criticat activitatea de propagandă a vechii conduceri a Partidului Socialist, cerînd intensificarea ei în spirit revoluționar.²²

¹⁹ Idem, dos. nr. 21/1921, f. 34, 38; fond Legiunea de jandarmi, dos. nr. 4/1921, f. 245.

²⁰ Idem, Legiunea de jandarmi, dos. nr. 4/1921, f. 132; I. Roșianu trebuia să prezinte, la Congresul I al P.C.R., raportul despre Mișcarea tineretului (al cărei secretar era).

²¹ Clara Cușnir-Mihailovici, *Mișcarea muncitorească din România între anii 1917—1921. Crearea P.C.R.*, E. P., 1960, p. 320; Gh. Rădulescu, *Anii furtunilor*, E. Șt., 1962, p. 136 (hartă); *Analele I.S.I.S.P.* nr. 2—3/1966, p. 94; *Partidul Comunist Român — 50 de ani în slujba poporului*, expoziție editată de I.S.I.S.P., 1971, planșa 10.

²² Un ecou al evenimentelor petrecute la Congresul I al P.C.R. apare și în ziarul tirgovîștean „Viitorul Dimboviței” nr. 13 din 15 mai 1921 (informație C. Manolescu): „La ultima ședință a Congresului socialist-comunist, guvernul [...] a ordonat arestarea tuturor congresiștilor [...]. Din ei s-au reținut vreo 72 mai rinovați, între cari și 4 deputați în frunte cu Cristescu. Ancheta continuă. Ei au fost depuși la Văcărești”.

Un document din iunie 1921 confirmă influența ideilor revoluționare asupra lucrătorilor ceferiști domiciliati în comuna Bolovani și asupra petroliștilor domiciliati în comuna Buceșani.²³

Ca rezultat al propagandei comuniste, revoluționare, lupta clasei muncitoare este mai bine organizată. Multe documente conțin referiri la greva lucrătorilor militarizați de la C.F.R. Toate satele de pe liniile București-Titu-Pietroșița și Titu-Găiești sînt răscolite de jandarmi în perioada 26 martie — 7 iulie, la cererea comandamentelor militare ale stațiilor, pentru a aduce pe lucrători la lucru cu forța (Pietroșița, Țița, Moțăieni, Glimbocata, Sălcuța, Bălteni, Bildana, Ghergani, Conțești, Tărtășești, Bolovani, Mogoșani, Ciupele, Braniște).²⁴

În vechiul centru revoluționar Moreni au crescut atunci noi militanți comuniști : „Erau numeroși muncitori la Uzina mecanică din Moreni, care au intrat, încă din primul an al creării partidului, în rîndul comuniștilor. Am putea spune că aici se formase o adevărată școală revoluționară“²⁵.

În perioada următoare, lupta clasei muncitoare cunoaște noi acțiuni, sub forma conflictelor colective de muncă semnalate la : minele din Șotînga și Aninoasa ale Societății „Carbon“ (8 octombrie 1921 și 28 ianuarie 1922), exploatările de păduri ale statului din comuna Butoiu — Ocolul silvic Țirgoviște (iulie — august 1922), Fabrica de ciment a Societății „Dîmbovita“ Fieni (18—20 iulie 1922), Societatea „Internățională“ Gura-Ocniței (31 ianuarie 1922), precum și numeroase conflicte individuale.²⁶

Crearea P.C.R. a ridicat pe o treaptă mai înaltă mișcarea muncitorească din județul Dimbovița, în anii ilegalității organizația județeană a P.C.R. primind îndrumarea directă a unor activiști de frunte ai C. C. al P.C.R., care s-au stabilit un timp sau au venit să organizeze acțiunile revoluționare în Țirgoviște, Moreni, Gura-Ocniței, Ochiuri, Găiești, Bilciurești, Titu ș.a. : Nicolae Ceaușescu, Lazăr Grumberg, Nicolae Popescu-Doreanu, Constantin Mănescu, Rebeca Borțoi, Constantin David, Miron Constantinescu, Gheorghie Vasilichi, Ștefan Voicu, Constantin Agiu ș.a.

Masele populare din județ, conduse de partid, au putut contribui astfel, prin lupta revoluționară continuată și după 23 August 1944, la înfăptuirea idealurilor pe care și le-au propus acum o jumătate de veac.

²³ Arh. St. jud. Dimbovița, idem, dos. nr. 3/1921, f. 1113.

²⁴ Idem, dos. nr. 4/1921, f. 9, 33—34, 119, 248, 264, 545—549, 630, 838—839, 841—842.

²⁵ Amintirile lui Vasile Condrea, în ziarul „Dimbovița“, (Țirgoviște), nr. 1128 și 1129 din 9—10 oct. 1971.

²⁶ Cf. Arh. St. jud. Dimbovita, idem, dos. nr. 3/1921 și fond Inspectoratul muncii Țirgoviște, dos. nr. 2/1920 ; dos. nr. 2/1921 ; dos. nr. 4/1921 ; dos. nr. 6/1921 ; dos. nr. 11/1921 ; dos. nr. 4/1922 și 6/1922, passim.

DOCUMENTUL NR. 1

[Referat :] *Pr. 8 mai 1920. Înreg. n. 1908.*

Se respinge, nefiind făcută în conformitate cu disp. art. 29 și 30 din Decretul-lege electoral, neprezentându-se înaintea noastră niciunul din alegătorii propunători ai candidaturilor și nici semnăturile lor n-au fost legalizate în conformitate cu disp. art. 30 din Decretul-lege electoral.

Prim președinte, [ss] C. S. Pisău.

•

Am primit carnete de identitate, 8 mai 1920, ora 2^{1/2}. [ss] *Al. Popescu, D. S. Aricescu, G. Hampel, Apostol Georgescu.*

•

DOMNULE PRIM PREȘEDINTE,

Subsemnații cetățeni domiciliați în com. Vișinești, jud. Dimbovița, alegători înscriși în listele electorale, propunem pentru alegerile de Cameră, care vor avea loc în zilele de 25, 26 și 27 mai 1920, următoarea listă de candidați :

1. Gheorghe Cristescu
2. Ioan Sion
3. Alexandru Popescu
4. Dumitru Aricescu
5. Ion Gheorghe Șerban.

Semnul listei noastre este „Două ciocane încrucișate“, fixat de Partidul Socialist în toată țara și al cărui clișeu vi-l depunem odată cu aceasta.

Asistenții și delegații noștri la secțiunile de votare sînt următorii cetățeni alegători înscriși în listele electorale și niciunul nu este funcționar public.

Secțiunea Tirgoviște. Delegați : Ion Niță Preda, Vasile D. Stan — din com. Gura-Ocniței, Asistenți : Gheorghe S. Petre, Dumitru S. Petre — din com. Săcuieni.

Subsecția Tirgoviște. Delegați : Gheorghe Turtureanu, Gheorghe Hampel — din com. Gura-Ocniței. Asistenți : Nicolae Ion, Dumitru I. Mihai — din com. Gura-Ocniței.

Secțiunea Pucioasa. Delegați : Apostol Georgescu, Ion Bărbulescu — din com. Răzvanu-de-Jos. Asistenți : Ion Pantazică — com. Gura-Ocniței, cătunul Gorgoteni, Ion R. Constantinescu — com. Vișinești.

Subsecția Pucioasa. Delegați : Ghiță Spoială, Gheorghe Gh. Gh. Petre — din com. Vișinești. Asistenți : Marin F. Danciu, Grigore F. Danciu — din com. Bela.

Secțiunea Bezdead. Delegați : Arsene Baci, Marin Vlădoiu — din com. Bezdead. Asistenți : Nicolae Samoilă, Tănase Răcășanu — com. Bezdead.

[Urmează 57 semnături].

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, Secția I, dos. nr. 220/1920, f. 178.

DOCUMENTUL Nr. 2

PROCES VERBAL

8 mai 1920

Noi, Constantin S. Pisău, prim președinte al Tribunalului Dîmbovița și președinte al Biroului electoral central din județul Dîmbovița ;

Constatăm că, astăzi opt mai anul una mie nouă sute douăzeci, ora 2 p.m., s-au prezentat înaintea noastră în pretoriul acestui tribunal d-nii :

1. Alexandru Popescu, din București, strada Tepeș Vodă, 136, a cărui identitate s-a stabilit cu carnetul de identitate cu no. 147, liberat de Arsenalul armatei.

2. Dumitru Aricescu, din Moreni (Prahova), a cărui identitate s-a stabilit cu ordinul de demobilizare dat de Regimentul „Cantemir” no. 12, sub. no. 144/1918.

3. Apostol Georgescu — din Răzvad-Dîmbovița, a cărui identitate s-a stabilit cu ordinul de serviciu no. 103 din 1 aprilie 1919, al Comandamentului militar Ochiuri — Gura-Ocnitei ; și

4. Gheorghe Hampel — din Gura-Ocnitei, a cărui identitate s-a stabilit cu biletul de demobilizare pe ziua de 17 mai 1918, liberat de Comandantul Companiei IV ponton-fluvii ;

Care ne-au prezentat declarațiunea de candidatură înregistrată la no. 7908 din 8 mai 1920, subscrisă parte propriu și parte prin punere de deget, de un număr de 57 persoane, care propun pentru alegerea de Cameră, care va avea loc în zilele de 25, 26 și 27 mai 1920, următoarea listă de candidați :

1. Gheorghe Cristescu
2. Ioan Sion
3. Alexandru Popescu
4. Dumitru Aricescu ; și
5. Ion Gheorghe Șerban.

Depunând în același timp și certificatul liberat de președintele Comisiunii interimare din comuna Vișinești, județul Dîmbovița, no. 469/1920, prin care se afirmă că locuitorii din declarațiunea de candidatură sînt înscrși în lista generală electorală pentru Adunarea Deputaților.

Văzînd că nici unul din alegătorii semnați în declarațiunea de candidatură, prezentată acestui birou de doi din candidații listei propuse, nu se prezintă înaintea noastră spre a-și stabili identitatea și pentru a li se lua consimțămîntul și nici semnăturile lor nu sînt legalizate în conformitate cu dispozițiunile art. 30 din decretul-lege mai sus menționat ;

Pentru aceste motive, respingem cererea de propunerea declarațiunii de candidatură la alegerea pentru Adunarea Deputaților a d-ilor Gheorghe Cristescu, Ioan Sion, Alexandru Popescu, Dumitru Aricescu și Ion Gheorghe Șerban.

Președintele Biroului electoral central, prim președinte al Tribunalului Dîmbovița,

[ss] C. Sim. Pisău

Grefier, [ss] L. V. Borș

*

Am primit un exemplar de proces verbal și de declarațiune.

[ss] Alexandru Popescu

D. S. Aricescu

DOCUMENTUL Nr. 3

Timbrată cu 30 bani și ajutor
 [Referat :] La dosar, spre a se avea în vedere
 [ss] C. Pisău

TELEGRAMĂ

Pr. 4 mai 1920
 Înreg. Nr. 4542 cu lucrările
 [ss] C. Pisău

Urgent.

Prezentată la București, Nr. 56, cl. p. cuvinte 38, data 3/5, ora 15,40', data 22.

D-lui Președinte al Tribunalului,

Conform art. 30 din Legea electorală, declar prin aceasta că consimt să figurez pe lista Partidului Socialist, cu două ciocane.

[ss] G. Cristescu
 Sf. Ionică, 12.

p. Conformitate
 [ss] Indescifrabil

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220/1920, f. 43.

DOCUMENTUL Nr. 4

[Referat :] Pr. 9 mai 1920
 Înreg. Nr. 7445. Cu lucrările.
 [ss] C. Pisău
 La dosar, spre a se avea în vedere.
 [ss] C. Pisău

TELEGRAMĂ

Urgent.

Președintelui Tribunalului Dimbovița,
 Prezentată la București, nr. 1363, cl. p. cuv. 36, data 8/5, ora, 19,30'. Transmisă ora 23,45'.

Conform art. 30 din Legea electorală declar că consimt să figurez pe lista socialistă de candidați pentru Cameră, cu semnul : două ciocane încrucișate.

[ss] I. Șton
 Sf. Ionică, 12

p. conformitate
 [ss] Indescifrabil

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220 1920, f. 44.

DOCUMENTUL Nr. 5

[Referat :] *Primit 8 mai 1920. Înreg. la n. 7914*

Se respinge, nefiind făcută în conformitate cu dispozițiunile art. 29 și 30 din Decretul-lege electoral. Neprezentându-se în fața noastră nici unul din alegătorii propunători ai candidaturilor și nici semnăturile lor n-au fost legalizate în conformitate cu disp. art. 30 din Decretul-lege electoral.

Prim președinte. [ss] C. S. Pisău.

*

DOMNULE PRIM PREȘEDINTE,

Subsemnații cetățeni domiciliați în comuna Vișinești, jud. Dîmbovița, alegători înscriși în listele electorale, propunem pentru alegerile de Senat, care vor avea loc în zilele de 30 și 31 mai 1920, următoarea listă de candidați :

1. Alexandru Dobrogeanu.
2. Apostol Georgescu.
3. Gheorghe Hampel.

Semnul listei noastre este „Două ciocane încrucișate“, fixat de Partidul Socialist în toată țara, și al cărui clișeu vi-l depunem odată cu aceasta.

Asistenții și delegații noștri la secțiunile de votare sînt următorii cetățeni — alegători înscriși în listele electorale și nici unul nu este funcționar public.

Secțiunea Tîrgoviște. Delegați : Ion Niță Preda, Vasile D. Stan — din comuna Gura-Ocniței. Asistenți : Gheorghe S. Petre, Dumitru S. Petre — din com. Săcuieni.

[Urmează semnăturile a 26 propunători și un proces-verbal similar celui cu propunerile pentru Adunarea Deputaților]. Am primit un exemplar proces verbal și de declarațiune.

[ss] G. Hampel

Apostol Georgescu

Arh. St. jud. Dîmbovița, fondul Tribunalul jud. Dîmbovița, secția I, dos nr. 220/1920, f. 182—185.

DOCUMENTUL Nr. 6

Primit 11 mai 1920. Înregistrat No. 3057

Lista No. 5.

[Referat :] Am citit, vizat și luat consimțămîntul alegătorilor propunători ai candidaturilor, care s-au prezentat în fața noastră și a căror identitate a fost stabilită prin cărțile de alegător, de care s-a luat notă și restituit în urmă celor în drept.

Semnul listei de candidatură a fost deja depus de Partidul Socialist, pentru întreaga țară, la Comisiunea electorală de pe lângă Ministerul de Justiție, și este : „Două ciocane încrucișate“, după cum ni s-a comunicat de Dl. Președinte al acelei comisiuni, cu telegrama no. 17237 din 17 aprilie 1920. Exemplarele în număr de 4 al semnului ales se vor lua în păstrare de dl. grefier Ilie V. Borș. Se va încheia cuvenitul proces verbal.

Prim președinte, [ss] C. Pisău.

DOMNULE PRIM PREȘEDINTE,

Subsemnații cetățeni domiciliați în județul Dimbovița, alegători înscrși în listele electorale, propunem pentru alegerile pentru Adunarea Deputaților, care vor avea loc în zilele de 25—26 și 27 mai 1920, următoarea listă de candidați :

- 1) *Gheorghe Cristescu*
- 2) *Alexandru Popescu*
- 3) *Dumitru Aricescu*
- 4) *Ion G. Șerban*
- 5) *Ioan Sion*.

Semnul listei noastre este „Două ciocane încrucișate”, fixat de Partidul Socialist în toată țara, și al cărui cliseu vi-l depunem odată cu aceasta. Asistenții și delegații noștri la secțiunile de votare sînt următorii cetățeni alegători înscrși în listele electorale și nici unul nu este funcționar public.

Secțiunea Tirgoviște. Delegați : Ion Niță Preda, Vasile D. Stan — din comuna Gura-Ocniței. Asistenți : Gheorghe S. Petre, Dumitru S. Petre — din comuna Săcuieni.

Subsecțiunea Tirgoviște. Delegați : Gheorghe Turtureanu, Constantin Ciocan — din comuna Gura-Ocniței. Asistenți : Nicolae Ion, Dumitru I. Mihail — din comuna Gura-Ocniței.

Subsecțiunea Pucioasa. Delegați : Ghiță Spoială, Gheorghe G. Petre — din com. Râzvadu-de-Jos. Asistenți : Ion Pantazică — din com. Gura-Ocniței, cătunul Gorgoteni, Ion R. Constantinescu — din com. Vișinești.

Subsecțiunea Pucioasa. Delegați : Ghiță Spoială, Gheorghe G. Petre — din com. Vișinești. Asistenți : Marin F. Danciu, Grigore F. Danciu — din com. Bela.

Secțiunea Bezdead. Delegați : Arsene Baci, Marin Vlădoiu — din com. Bezdead. Asistenți : Nicolae Samoilă, Tînase Răcășanu — din com. Bezdead.

[Urmează, semnăturile a 67 propunători și numele a 31 propunători absenți].

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos nr. 220 1920, f. 39—40.

DOCUMENTUL Nr. 7

[Referat :] *Primit 11 mai 1920. Intrare No. 8059*

Se ia act. Se va încheia cuvenitul proces-verbal.

Prim președinte,

[ss] *C. Pisău*

DECLARAȚIUNE.

Subsemnații, Gheorghe Cristescu și Ioan Sion, declarăm că consimțim să ni se pună candidaturile în circumscripția electorală a județului Dimbovița, în alegerile pentru Adunarea Deputaților, care vor avea loc în zilele de 25, 26 și 27 mai 1920, însărcinînd cu prezentarea acestei declarațiuni pe d-l Alexandru Popescu, candidat pe aceeași listă.

[ss] *Gh. Cristescu*

[ss] *Ion Sion*

D-sale

D-lui Președinte al Biroului Electoral Central al jud. Dimbovița.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos nr. 220 1920, f. 45.

DOCUMENTUL Nr. 8**PROCES VERBAL**

11 mai 1920

Noi, Constantin S. Pisău, prim-președinte al Tribunalului Dimbovița și președinte al Biroului Electoral Central din județul Dimbovița,

Constatăm că, astăzi unsprezece mai anul una mie nouă sute două zeci, s-a prezentat înaintea noastră în pretoriul acestui Tribunal domnul Alexandru Popescu, candidat pentru alegere la Camera Deputaților, cunoscut de noi personal, care ne-a depus petițiunea scrisă propriu de d-nii Gheorghe Cristescu și Ion Sion, care s-a înregistrat sub no. 8059 din 11 mai 1920, prin care numiții : Gheorghe Cristescu și Ion Sion, declară că acceptă candidatura ce li s-a propus de mai mulți alegători din județul Dimbovița — în conformitate cu dispozițiunile art. 30 din Decretul-lege electorală, pentru a fi aleși la Camera Deputaților.

Luînd act de acest consimțămînt dat de susnumiții candidați, în condițiunile și în termenul prevăzut de art. 29 și următorii din Decretul-lege electorală No. 3600 din 26 august 1919, am dispus încheierea acestui proces verbal, care s-a semnat de noi și grefier.

Făcut la Tirgoviște, astăzi 11 mai 1920.

Președintele Biroului Electoral Central, Prim președinte al Tribunalului Dimbovița, [ss] C. Sim. Pisău, Grefier [ss] I. V. Borș.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița. secția I. dos. nr. 220/1920, f. 45 v.

DOCUMENTUL Nr. 9

[Referat :] *Primit 11 mai 1920. Intrare No. 8060.*

Am luat consimțămîntul d-lor candidați, personal cunoscuți de noi, că acceptă candidatura ce li s-a propus prin petițiunea înregistrată sub no. 8057 din 11 mai 1920. Se va încheia cuvenitul proces verbal.

Prim președinte,

[ss] C. Pisău

*

DECLARAȚIUNE

Subsemnații candidați prezenți declarăm că consimțăm să ni se pună candidatura — depusă prin petiția înreg. la nr. 8057/1920 — în circumscripția electorală a județului Dimbovița, în alegerile pentru Adunarea Deputaților care vor avea loc în zilele de 25, 26 și 27 mai 1920.

[ss] D. S. Aricescu

[ss] Ion Gh. Șerban

[ss] Alexandru Popescu

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița. secția I. dos. nr. 220/1920, f. 46.

DOCUMENTUL Nr. 10

[Referat :] Primit 13 mai 1920. Înregistrat No. 8267.

Am citit, vizat și luat consimțămîntul alegătorilor propunători ai candidaturilor, care s-au prezentat în fața noastră și a căror identitate am stabilit-o prin certificatele de alegător ce ne-au înfățișat și care le-au fost restituite după ce s-a luat notă de ele. Semnul listei de candidaturi s-a depus deja pentru toată țara la Comisiunea electorală de pe lângă Ministerul de Justiție — și este „Două ciocane încrucișate” — după cum mi s-a comunicat de d-l președinte al acelei comisii, cu telegrama no. 17237 din 17 aprilie 1920. Se va încheia cuvenitul proces verbal.

Prim președinte,
[ss] C. S. Pisău.

•

Lista No. 5

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnații cetățeni domiciliați în județul Dimbovița, alegători înscrși în listele electorale, propunem pentru alegerile pentru Senat, care vor avea loc în zilele de 30 și 31 mai 1920, următoarea listă de candidați :

1. *Alexandru Dobrogeanu*
2. *Apostol Georgescu*
3. *Gheorghe Hampel*

Semnul listei noastre este „Două ciocane încrucișate”, fixat de Partidul Socialist în toată țara, și al cărui clișeu vi l-am depus odată cu candidaturile depuse pentru Cameră.

Asistenții și delegații noștri la secțiunile de votare sînt următorii cetățeni alegători înscrși în listele electorale și nici unul nu este funcționar public.

Secțiunea Tirgoviște. Delegați : Gheorghe Turtureanu, Ion Banciu — din com. Gura-Ocniței. Asistenți : Gheorghe M. Vlădoiu, Dumitru Mihăescu — din com. Râzvadu.

Subsecțiunea Tirgoviște. Delegați : Constantin Ciocan, Constantin Stanciu — din com. Gura-Ocniței. Asistenți : Ion I. R. Brezeanu — din com. Glodeni, Constantin S. Mocanu — din com. Râzvadu.

Secțiunea Pucioasa. Delegați : Ion R. Constantin, Ion Z. Vlad — din com. Vișinești. Asistenți : Ilie N. Moraru, Irimia I. Călineț — din com. Vișinești ambii.

Subsecțiunea Pucioasa. Delegați ; Ghiță Spoială — din com. Vișinești, Marin Cărlan — din com. Valea-Lungă. Asistenți : Ion Irimia Banu, Gheorghe A. Lațea — din com. Vișinești.

Secțiunea Bezdead. Delegați : Ion I. Stoicescu, Ion I. Stăncioiu — din Vișinești. Asistenți : Nica I. Crețu, Vasile Spoială — din com. Vișinești.

[Urmează 26 semnături].

Scriitor și redactor, semnînd pe cei ce nu știu carte, [ss] *Alexandru Popescu.*

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220/1920, f. 113.

DOCUMENTUL Nr. 11

[Referat :] *Primit 13 mai 1920. Intrare no. 8268.*

Se ia act de declarațiunea d-lor candidați, persoane cunoscute nouă, că acceptă candidatura ce li s-a propus, prin petițiunea înregistrată sub no. 8267/1920.

Se va încheia proces verbal.

Prim Președinte,
[ss] C. Pisău.

*

DECLARAȚIUNE

Subsemnații candidați prezenți declarăm că consimțim să ni se pună candidatura în circumscripția electorală a județului Dimbovița, în alegerile pentru Senat, care vor avea loc în zilele de 30 și 31 mai 1920 ; declarația care s-a depus cu petiția înregistrată no. 8267/1920.

[ss] *Apostol Georgescu*
[ss] *G. Hampel*

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220/1920, f. 116.

DOCUMENTUL Nr. 12

[Referat :] *Pr. 14 mai 1920, Înreg. No. 8275.*

Se ia act. Se va încheia cuvenitul proces verbal.

[ss] C. Pisău

TELEGRAMĂ

Ex. urgent. Timbrată cu 1 leu și ajutor.

Președintelui Tribunalului Tîrgoviște. Biroul Electoral.

Prezentată la Buc. No. 4033, cl. p, cuv. 40, data 14/5, ora 12.

Transmisă ora 14,30.

Consimt prin aceasta la candidatura care mi s-a pus pentru Senat de Partidul Socialist, cu semnul două ciocane încrucișate.

[ss] *Alexandru Dobrogeanu*
Gara Ploiești.

p. conformitate,
[ss] Indescifrabil

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220/1920, f. 117.

DOCUMENTUL Nr. 13**PROCES VERBAL**

14 mai 1920

Noi, Constantin S. Pisău, prim președinte al Tribunalului Dimbovița și președinte al Biroului Electoral Central,

Constatăm că, astăzi patrusprezece mai anul una mie nouă sute douăzeci, s-a primit prezenta telegramă din partea domnului Alexandru Dobrogeanu, din Gara Ploiești, înregistrată sub no. 8275 din 14 mai 1920, prin care numitul declară că acceptă candidatura ce i s-a propus de mai mulți alegători din județul Dimbovița — în conformitate cu dispozițiunile art. 30 din Decretul-lege electorală — pentru a fi ales la Senat.

Luînd act de acest consimțămînt dat de susnumitul candidat în condițiunile și în termenul prevăzut de art. 29 și urm. din Decretul-lege electorală nr. 3600 din 26 august 1919, am dispus încheierea acestui proces verbal, care s-a semnat de noi și grefier.

Făcut la Tîrgoviște, astăzi 14 mai 1920.

Președintele Biroului Electoral Central,

Prim președinte al Tribunalului Dimbovița,

[ss] C. Sim Pisău

Grefier

[ss] I. V. Borș

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Tribunalul jud. Dimbovița, secția I, dos. nr. 220/1920, f. 117 v.

DOCUMENTUL Nr. 14

Ministerul de Interne

Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale, Biroul secretariatului

no. 48053 S. 6 oct. 1920

personal - confidențial.

Prefectura județului Dimbovița,
serviciul administrativ,
intrarea no. 78 confidențial,
anul 1920, luna octombrie, ziua 11

•

[Rezoluție:] D-lui comandant al Comp. j. r., spre a dispune anchetarea, referindu-ne de urmare.

Prefect. [ss] Repezeanu.

•

DOMNULE PREFECT,

Avem onoare a vă comunica copie, pe contrapagină, de pe nota de informațiuni primită la Direcțiunea Siguranței Generale, de care vă rugăm să bine-

voți a lua cunoștință și a dispune să se verifice cele arătate, iar rezultatul să ni-l comunicați la timp.

Ministru, [ss] Indescifrabil.
Director general, [ss] N. Al. Stoicescu.

*

[Rezoluție :] B. II.
Șefului de secție a cerceta și înainta acte pină la 27 oct.
[ss] Lt. E.

*

Copie.

Notă. Țăranul Grigore Iordănescu din comuna Țița, jud. Dimbovița, pe cînd vorbea cu alți țărani tot din aceea comună, ar fi spus că improprietărirea promisă din timpul războiului și în timpul alegerilor nu s-a făcut și, dacă nu li se va da pămînt, se vor scula cu toții și vor face cum au făcut rușii, intrînd pe moșiile proprietarilor cu sila. Țăranul Ioan Brezeanu din comuna Moțăieni ar fi spus față de alți țărani că au să se stringă cu toții la primăvară și vor pune plugurile pe moșia d-lui Corbescu, care, dacă se va opune, vor ști ei ce au să facă.

*

Prefectura județului Dimbovița,
n. 3614,
1920, oct. 13,

Companiei de jandarmi, loco, cu rugămintele a ancheta cazul despre care tratează ordinul din față și a ne da relațiuni odată cu inapoierea prezentei corespondențe.

Prefect, [ss] Repezeanu.
Intrare,
Jandarmeria rurală,
Județul Dimbovița,
n. 13827, data 15—10—920.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 28/1920, f. 243.

DOCUMENTUL Nr. 15

Brigada specială de siguranță
Tîrgoviște
No. 263
1921, luna aprilie, ziua 1

[Referat :] Confidențial 2/4 — 921 Sig.
Ord. circ. confid. la secția pentru
urmărire.
[ss] căp. Br.

DOMNULE COMANDANT,

Siguranța generală, prin telegrama nr. 18229, ne comunică că în ziua de 27 martie a.c. a plecat din București, spre orașul și județul Dimbovița, individul Rotman Isidor, zis Roșianu, de fel din București, spre a face propagandă comunistă, avînd asupra lui scrisori, documente și manifeste revoluționare, pentru a le distribui lucrătorilor din regiunile petrolifere, forestiere, carbonifere etc. din acest județ. Semnalmentele lui sînt : etatea 19—20 ani, statura mică, șaten, mustața mică, ras, gîtul puțin cu capul aplecat spre spate și cam țapăn.

Vă rugăm ca prin organele domniei voastre să se supravegheze dacă acest individ își va face apariția în vremea din aceste regiuni sau prin comune, să fie imediat arestat, percheziționat și înaintat acestei brigăzi. De rezultat vă rog a dispune să ni se comunice.

Șeful brigăzii,
[ss] I. Folescu.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Legiunea de jandarmi, dos. nr. 4/1921, f. 132.

DOCUMENTUL Nr. 16

Prefectura jud. Dimbovița,
Intrarea no. 9 conf.
Anul 1921, luna aprilie, ziua 25

[Rezoluție :] 26/4, se va comunica cazul Ministerului Interne, [ss] Repezeanu.

•

Administrația plasei Voinești, jud. Dimbovița,
no. 590 — 22 aprilie 1921.

Confidențial.

DOMNULE PREFECT,

Respectuos vă supun la cunoștință că în urma ordinului domniei voastre telegrafic n. 8 din 14 aprilie 1921, vechind continuu împreună cu celelalte organe de sub conducerea noastră la descoperirea manifestelor și colportorilor lor, despre care tratează zisul ordin, s-a descoperit în comuna Tătărani, de către șeful postului respectiv, un asemenea caz.

Individul surprins afișind manifestele — care e săteanul minor Ion Marin Enache Niță, în vîrstă de 20 ani, din comuna Tătărani — a fost înaintat secției Voinești împreună cu un stoc de 27 manifeste.

Cum numai din actele dresate de șeful postului Tătărani nu s-a putut stabili clar sorgintea manifestelor — căci simpla afirmațiune a susnumitului individ cum că le-ar fi găsit în sul pe bulevardul gării Ploiești, pe cînd venea la gară, nu o găsim suficientă — și, deci, urmează să continuăm noi cercetările, făcînd și diferite investigațiuni și o descindere la mina Mărgineanca, unde sînt diferiți străini ; vă vom da ulterior complete detalii.

Vă înaintez — aci alăturat — unul din manifestele în cestiune.
Administratorul plășii, [ss] I. N. Ilescu.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 21/1921, f. 34.

DOCUMENTUL Nr. 17

No. 11,
1921, aprilie, 26,
confidențial.

LA MINISTERUL DE INTERNE,

Ca rezultat ordinului dv. no. 1751/921, avem onoare a vă comunica că, în urma investigațiunilor autorităților administrative, a fost prins locuitorul Ion Simion Petre, zis și Bălașa Simion Ion, din comuna Crovu, acest județ, lucrător

de manevră la C.F.R., pe cînd citea manifestul în chestiune locuitorilor din comună. Acest individ, împreună cu actele dresate, a fost înaintat Parchetului local, fiind depus de către Tribunalul local.

De asemenea, în comuna Tătărani au fost prinși indivizii Ion Marin și [sic] Enache Niță — cu un număr de 27 asemenea manifeste, pe care le afixau prin sate și le răspîdeau printre săteni. Numiții indivizi, împreună cu cele 27 manifeste ce s-au mai găsit asupra lor, au fost înaintați cu acte în regulă Parchetului Trib. local, spre a dispune.

S-au dat ordine să se continue cu stăruință cercetările pentru descoperirea oricăror tentative de răspîndire a unor asemenea manifeste. din care un exemplar vă înaintăm și d-voastră pe lîngă aceasta.

Prefect[ul].

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 21/1921, f. 38.

DOCUMENTUL Nr. 18

Judele instructor al Tribunal

D-vița

N. 3523

1921 mai 8

Intrare

Jandarmeria rurală

Compania Dimbovița

N. 331 bis/16/6/921

*

[Referat :] R 14/5
16. V.

Sig. va comunica d-lui jude instr. că nu se mai găsesc în raza județului pînă acum; pe dată ce se vor ivi jandarmii au ordine să le aducă raportare.

Căp., [ss] Indescifrabil

*

DOMNULE COMANDANT,

Am onoare a vă ruga să luați măsuri de urgență, spre a cerceta în tot județul și a se descoperi dacă se mai găsesc manifeste revolutionare emanate la numele d-lui general Averescu — din cele găsite la indivizii Ion Marin Enache Niță, Constantin Arghir și Ion Simion Petre, care au fost arestați de noi.

Jude instructor,

[ss] P. Vlădescu

Grefier,

[ss] Stoicescu

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Legiunea de jandarmi, dos. nr. 4/1921, f. 245.

DOCUMENTUL Nr. 19

N. 331 bis/16/921
Secția jand. Cazaci
Către
Compania Dimbovița

Sig.
La compl.

Intrare
Jandarmeria rurală
Compania Dimbovița
No. 3858 Data 18/6/921

Am onoare a raporta că spiritele populației sint liniștite. Locuitori din com. Bucșani lucrează la fabricile petrolifere din Prahova și au oarecare tendințe socialiste; nu se manifestă însă în comună. Asemenea, o parte din locuitorii com. Bolovani sint cu serviciul în C.F.R.; aceștia nu privesc tocmai bine autoritățile — tot din cauza curentului socialist.

Șeful secției,
[ss] Plut. maj. Dragomir.

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Legiunea de jandarmi, dos. nr. 3/1921, f. 1113.

DOCUMENTUL Nr. 20

No. 1471
27 martie 1924

Intr. No. 1672

DOMNULUI POLIȚAI LOCAL,

Domnul Stelian Vătămanu, prin petiția înreg. la No. 1672 din 26 martie 1924, cere permisiunea de la această primărie ca în localul său din C. Domnească No. 249 să funcționeze mai multe spectacole de dans în ziua de joia și duminica ale fiecărei săptămîni.

Și ca să putem aviza asupra acestei cereri, am onoare a vă ruga să binevoiți a ne comunica dacă putem să-i acordăm o asemenea autorizațiune, cercetîndu-se în ce scop cere aceasta și care sint tinerii care constituiesc comitetul pentru darea acestor spectacole de dans.

Președinte,

Secretar,

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Primăria orașului Tirgoviște, dos. nr. 7/1924, f. 19.

DOCUMENTUL Nr. 21

Poliția orașului Tirgoviște
No. 2799
1924 luna martie, ziua 29
21
924

Primăria Tirgoviște
Intrat no. 1769
1924 martie 29

[Referat :]
La dosar,
[ss] Repezeanu

DOMNULE PRIMAR,

Referitor adresei Dv. No. 1471, avem onoare a vă face cunoscut că nu sintem de părere a se da autorizațiunea cerută de Dl. Stelian Vătămanu, intrucît o asemenea autorizațiune i s-a mai liberat și acum doi ani. domnia sa însă a schimbat destinația acestei săli de dans în local de intrunire pentru comuniști.

Polițai,
[ss] Const. P. Dogaru
D-lui Primar al orașului Tirgoviștea.

Director,
[ss] Indescifrabil

Arh. St. jud. Dimbovița, fondul Primăria orașului Tirgoviște, dos. nr. 7, 1924, f. 20.